

9

Pikku Kertoelmia,

T. Y:n

Theologian
Tekla Hahnsson

Toimittamia.

Uikko Hertoesmia,

T. G:n

Toimittamia.

Hämeenlinnassa,
Hämäläisen osake-yhtiön kirjapainossa, 1878.

Sisällön-luettelo:

Pitkän-niemen synty (alku-peräinen)	siw. 3
Nikas köyhänäkin (alku-peräinen)	„ 8
Katri (mukailema)	„ 11
Tekla (mukailema)	„ 20
Kalastaja-Lasfi (mukailema)	„ 22
Dunen Kukka-set (suomennos)	„ 26

Pitkän-niemen Synty.

(T a r i n a).

Ennen muinoin asui Hämeessä Ratumaa-järven pohjoispuolella korkean Rappolan-wuoren takana eräs mahtawa Hämläinen, Aimo nimeltä. Hän oli pitkä ja forea kuin metsässä honka, kasvot werewät ja hänen kähäräiset hiuksensa waltoiset kuin keto=pellawat. Aimo oli hywä metsästäjä, metsot ja teeret hän ampui, sudet ja karhut kaatoi, ja samoin tekivät hänen kumppaninsa myöskin, sillä Aimon seurassa oli suuri joukko metsästäjiä, jotka uskollisesti häntä seurasivat ja palvelivat sekä kunnioittivat häntä johdattajanansa ikään=kuin suurta päällikköä. Ratumaan eteläisellä puolella Mantereen-wuoren takana asui myöskin mies: kowa ankara Rammo, waan hänen asuntoansa ei kukaan uskaltanut lähestyä, sillä hänellä oli suuri joukko kamaloita palvelioita, jotka pitkät keihäät kädessä olivat warjelemassa hänen fotoansa, eikä kukaan tietänyt, mistä hän oli tullut; hän oli muukalainen. Wälistä hän kulki kaukana ryöstö=retkillä siksi, että taas oli saanut runsaat ryöstö=saaliit, joita hän sitte asunnossaan rauhatoinna säilytti. Mutta Aimo kulki seuroinensa metsästäjä=retkillänsä rauhallisena, wapaana kuin lintunen, ja missä hän wain joutui muiden ihmisten pariin oli hän terwetullut, sillä hän lahjoitti heille aina metsä=saaliistan sa runsaita lahjoja. Wroni puna=postinen neitonen oli suojiolla katsellut foreaa Aimoa, waan eipä heidän puna=postensa, sini=silmänsä eikä sulohuulensa woineet Aimon sydäntä kahlehtia — wapaus ja metsästäminen oli hänelle aina wain rakkahinta.

Eräänä kauniina kesäisenä iltana, kun Aimo wäshyneenä oli palannut metsästäjä=retkiltänsä, meni hän korkealle Rappolan-wuorelle lepäämään. Täällä katseli hän nyt mieli=hywällä

Katumaan wälkkywää weden-pintaa ja tuuheaa metsikköä, joka ikään-tuin kiehurana ympäröitsi järweä, waan siinä hänen katsellessaan tuuwitteli metsän hiljainen humu häntä makeaan uneen. Unissaan kuuli hän kanteleen: surullisen äänen kaukana kaituwan; hän katseli sinne päin, josta soitto kuului, ja näki Mantereen-wuorella nuoren ihanan neidon, joka nyt turkoitti hänelle käsiänsä, huutaen suloisella äänellä: "Nimo! jorea wälewä Nimo, auta minua! pelasta Lempi raukka Kammon kahlehistä!" Ilta-aurinko laski wiimeiset säteensä neidon keltaisille hiaroille juuri kun Nimo häntä katseli, ja tunne ennen tuntematoin nousi Nimon sydämyeen. Hän huusi nyt ihastuneena: "Lempi, minä sinun pelastan, waitka wiimeiset woimani menettäisin!"

Nämät sanat huusi Nimo warsin lujaa ja heräsi unesta. Hän katseli ympärilleen — ilta-aurinko säteili vielä läntisellä taiwaan-rannalla, waan Mantereen-wuorella ei neitoa näkynyt. Nimo hieroi silmiänsä ja katseli taas wuorelle päin, waan eipä Lempeä näkynyt. "Minä hohko!" huudahti nyt Nimo, "olenpa uneksinut, waan tuo unen-näkö on wienyt rauhani." — Näin ajatellessaan kuuli hän warsin läheltä metsiköstä laulun äänen, ja laulun sanat kuuluivat:

„Ensin on mehtä,

Ja sitten on wettä,

Ja sitten on korkea wuori,

Ja sen korkean wuoren takana

On neito kaunis ja nuori.,“

"Mistäpä tuo laulaja on?" sanoi itseksensä Nimo, "eipä hän minun wäkeni joukosta ole." Hän meni nyt sinne, josta laulu kuului, ja näki nuorukaisen, joka istui puun juurella.

"Mistä sinä olet? miksi täällä laulelet? ja mitäpä laulusi merkitsee?" kysyi Nimo.

Nuorukainen wastasi: "Paljon sinä kysyset, wälewä Nimo, mutta vielä enemmän tahdon sinulle wastata: Pauloimpa sen wuoksi, että laulullani toiwoin woittawani sinun huomiotasi, koska en rohjennut lähettä luoksesi; kowan Kammon palweluksesta

tulen, jossa olen vähän aikaa ollut, vaan siellä en viihdy; lauluni merkitsee, että tuolla Mantereen-wuoren takana on neito niin ihana, kuin lewäinen aamu. Rammo on ryöstö-retkillänsä hänen tuonut kaukaisilta mailta jo hänen pienenä ollessaan, mutta neito kammosuu Rammoa ja tahtoo pois wankiudestansa, vaan Rammo aikoo hänen myydä orjaksi, saadaksensa suuret rahat. Tyttö raukka ei pääse laweammalle yksin kulkemaan kuin tuonne Mantereen-wuorelle, sillä Rammon wartiat owat hänen niin ahtaalle piirittäneet, mutta wäkewä Aimo! sinä, joka olet urhoollinen ja mahtawa, pelasta Lempi Rammon kahlehista "

"Lempi, sanot sinä! onko hänen nimensä Lempi?"

"Onpa niin?"

"Ah! unen-näköni kaunotar, hän niin-muodoin on olemassa! Kuinka saisin Lempeä, tuota ihanettani, nähdä?"

Nuorukainen wastasi: "Joka iltä vähän ennen aurin-gon laskua tulee Lempi Mantereen-wuorelle itseänsä ulko-ilmassa wirtistyttämään; ole niihin aikoihin täällä wuorella, silloin hänen saat nähdä".

"Sen teenkin," sanoi Aimo iloisesti, "mutta mene sinä, nuorukainen, takaisin Rammon palvelukseen, koe Lempeä puhutella ja ilmoita hänelle, että Aimo, waikka sydän-werensä wuodattaisi, on hänen pelastawa Rammon kahlehista. Tulewana iltana, ennenkuin aurinko on mailleensa mennyt, pitää minulla joku pelastus-keino olla ajateltuna. Lähdet nyt; toimita tehtäväsi ja onnea matkalle!"

Nuorukainen meni jättäen Aimon sywiin mietteisiin. Kun toisen päivän aamu koitti, koki Aimo kaikki wäkensä Rappolan-wuorelle, kertoi heille, mitä nuorukainen oli puhunut, ja sanoi: "Mitä nyt olisi paras pelastus-keino?"

Yksi joukosta wastasi: "Pian on wene kokoon kyhätty, sopisipa sillä Lempeä tuoda."

"Ei sowi," sanoi Aimo, "Rammo ja Ahti owat yksissä liitoissa, pian hän, weden isäntä, weneen karille wiskaisi ja

muruiksi musertajiksi. Parempi neuvo tarvitaan." Taas tuumattiin, ja vihdoin Aimo lausui: "Nyt olen keinon keksinyt: Katumaan yli on polku tehtävä."

"Viisas Aimo on keinon keksinyt," sanoivat miehet, "kaunis nurmi-polku on Lemmelle tehtävä."

Nyt ruvettiin järveen ajamaan kiviä ja kantoja, multa ja soraa. Sulkelaan joutui työ, waan illan tultua, kun aurinko juuri oli laskeutumisensa, jätti työ-wäki hämmästyneenä tyhön ja huuksi osoittaen formillansa Mantereen-wuorelle päin.

"Katso, wäkewä Aimo! tuolla on Vuonnotar!"

"Tuo on warmaankin Tellerwo, metsän kaunis tyttö!" huusivat muutamat.

"Olkaa waiti, se on Lempi suloinen," wastasi Aimo. "Minä hänen tunnen, unelmani kaunottaren." Sitte huusi hän: "Lempi! sinun wapautesi hetki lähestyy," — ja kairu wei sanat Lemmelle.

Päiviä kului, jo oli polku niin pitkälle valmistunut, että se kauniina, pitkänä niemenä lepäsi Katumaassa, mutta eipä sitä nyt pisemmäksi saatukaan, — työn-tekiät koettivat työtänsä jatkaa, mutta turhaan, — järwi oli syvä ja pohjaton, sitä ei täytettyksi saatu. "Pois pojat," sanoi Aimo. "Älkää turhaan työtä tehkö, jääköön tuo Pitkäniemi nyt sillensä. Uhti ei suwaitse työtämme, hän on tehnyt järwen pohjattomaksi, waan eipä tästä niemen päästä ole pitkä Mantereen-wuorelle; Katumaa on nyt tyhwen, ja Uhti nukkuu, minä uin Mantereelle ja tuon Lemmen wapaana tänne."

"Tee se, wäkewä Aimo," sanoivat hänen seuralaisensa, "silloin olet suurimman urho-työsi tehnyt."

Jo rupesti aurinko lähenemään läntistä taiwaan-rantaa; järwi lepäsi tyhennä, wälkkywänä. Aimo katseli Mantereen-wuorelle päin ja jopa näki, mitä toiwoi näkewänsä, sillä Lempi seisoi wuorella.

"Nyt on pelastuksen hetki!" huudahti Aimo, ja Lempi wiipotteli punaista ruusu-seppeletta wastaukseksi Aimolle, joka

nyt hyppäsi järveen ja pikaisesti ui toivottuun rantaan, jossa hän Lempenä tapasi. Waan nytpä oli heillä toinen toisellensa niin paljo sanottawaa, ett'eivät huomanneet, että se aika, jona Lempi nuorella sai olla, jo oli kulunut, mutta tuo nuorukainen, joka jo ennenkin oli Lemmen puolesta puhunut, tuli kiiruhtaen heidän luoksensa, huutaen:

"Joudu Nimo, pelasta pian Lempi, sillä kohta on Rammo täällä!"

Pikaisesti sieppasi Nimo rakkaan taakkansa sylihinä ja riensi järwen helmahan, mutta samassa tuli Rammo nuorelle, ja nähtyänsä, että Lempi nyt oli toisen omana, julmistui hän kowasti ja kirjasi: "Nimo! Lempi! jollette kohta takaisin palaja, niin Ahsti, aaltojen isäntä, on teidät järwen syvyyteen upottawa."

"Lempi on minun, hän ei takaisin tahdo," wastasi Nimo, uiden eteen-päin, mutta nytpä nousi aaltojen kuohu järwelle, ja jota enemmän Nimo pyrki Pitkää-nientä kohti, sitä enemmän aallot hänen weiwät toisaalle. Vielä Rammo kerran kirjasi: "Lempi! palaja, taikka waiwut järwen pohjaan," — mutta Lempi nosti ihanaa päätänsä, huutaen suloisella äänellä:

"Wapaus ja Rakkaus, teidän e'estä kuolla woi!"

Samassa tuli suuri laine, peittäen Nimon ja Lemmen järwen syvyyteen, mutta kairu wei Lemmen sanat metsään, joka järweä ympäröitsi. Tapio, metsän kultainen kuningas, kuuli sanat ja ihastui niin, että kaswatti siihen paikkaan, johon Nimo ja Lempi waiwuiwat, kauniin saaren. Waan Rammo seuroinensa läksi wihoissaan muille maille kaukaisille. Mutta saaresa puut kauniina kaswawat, ja Tuulikki, Tapion tytär, on wienyt niistä siemeniä lehdosta lehtoon, metsästä metsään, sekä on vuosien kulussa noista puita kaswattanut kaikkiin maamme metsiin, ja koska Suomen nuorukainen tyheneenä, kauniina kesä-iltana maansa metsissä kutkee, kuulee hän puitten latwoisia hiljaisen huminan — se kuiskaa hänen korwiinsa Lemmen sanat: "Wapaus ja rakkaus, — niitten e'estä kuolla woi!"

Rikas köyhänäkin.

T—n kaupungin fatuja pitkin ajoi komeissa vaunuihinsa eräs rikas, mahtava nuori rouva. Kaksi somasti vaatetetua lasta istui hänen kanssaan vaunuihinsa.

"Miti," sanoi näistä vanhempi, "ajakaamme maalle, siellä on jo kaikki lehdikot wiheriäiset, ja siellä jo kätkin kukkur".

"Menkäämme Annaa katsomaan," pyysi nuorempi, "hän sanoi asuwansa kaupungin lähellä".

Rouva kysyi palvelialtansa: "Tiedätkö, missä Annan asunto on?" Palvelia vastasi tietävänsä, ja nyt ajoivat, että kiviäädut tärisivät, pois kaupungista maalle päin.

Anna oli ennen ollut tämän mahtavan rouvan nuoremman lapsen hoitajana; silloin hänellä oli iso palkka, hyvät vaatteet ja hyvä ruoka, waan wapaus häneltä puuttui, hän oli toisen palvelia. Annan siisti ja hyvä luonto saattoi hänen pian erään nuoren rehellisen työmiehen tuttavaksi ja morsiameksi. Hän tuli naiduksi ja sai oman kodon; tässä kodossaan oli hän onnellisena elänyt jo kaksi vuotta. Tämän entisen palvelus-tyttönsä asunnolle käski nyt rouwa palveliansa ajamaan.

Wähän aikaa ajettuansa, seisatti palvelia hewoset wähäisen mökin edustalle. Mökki oli niin wähäinen ja matala, että melkein oli peittyvänsä sen wieressä kaswawien pihlajain lehewiin oksiin.

"Tässäkö Anna asuu?" kysyi rouwa.

"Niin tässä," vastasi palvelia ja autasi mökin omen, käskien herras-wäkeänsä astumaan sisälle.

Uljäs rouwa meni lastensa kanssa matalasta owesta tupaseen ja katseli säälien nuorta waimoa, joka heidän sisään tulleensa liikutti kätkeessä makaawaa pientä lastansa.

"Woi Anna parha!" huudahti tytöt, "tämä sinun kotosipa ei ole paljon isompi, kuin meidän ison kahle-koiran koppelo".

"Waii, waii, lapset!" sanoi rouwa, "älkääte tofi noin puhuko, Anna raukalla tyllä ilmanfin on kärsimistä, hän joka ennen asui meidän komeissa huoneissa, ja jolla oli tyllin kaitfia". Mutta Anna meni ilo-silmän wieraitansa vastaan ja sanoi:

"Rouwa hyvä, teillä oli minulla hyvä palvelus-paikka, waan te ette saata aawistaakaan, kuinka suuresta arwosta oma foto on sille, jonka aina on tähtynyt toista palvelella. Tämä vähäinen mökki on minun oma fotoni, ja minä olen onnellisempi tässä kuin koskaan ennen".

Rouwa katseli kummastellen nuorta waimoa, waan Annan kukoistawat posket ja onnesta loistawat silmät todistiwat, että hän oli totta puhunut, mutta rouwan mielestä oli mökki niin ahdas, että hengähdystäkin tutehutti, ja pian hän taas istui waunuihseen ajaen kaupunkiin päin.

Wuodet kuluiwat. Anna istui mötissänsä kangas-puisissa, palttinata kutoen, hänen miehensä oli työssä, ja kolme vähäistä lasta leikkeli laattialla. Anna kutoi, että kangas-puut jyskyiwät, eikä huomannut, että waunut oli seisahdunut mökin edustalle, ennenkuin owi aukeni, ja hänen entinen emäntänsä lastensa kansia taas astui matalaan huoneeseen.

"Rah! minun hyvä rouwani! huudahti Anna, ja pyyhkiellen hikeä otsastansa sanoi hän: "Kudoin niin, ett'en huomannutkaan, että tulitte. Tulkaatte istumaan — lapset, menkää pois tieltä, että pikku röökynätkin istumaan pääsivät".

"Woi Anni!" sanoi rouwa, "on sinulla paljo wastuffia warmaankin. Dikein säälini tulee sinua, kun muistan, kuinka poskesi punottiwat meillä ollessasi, ja nyt olet noin laihdunut ja waaleaksi käynyt".

"Rouwa hyvä, silloin on kana huonoimmallansa, kuin on poikaset pienimmällänsä, ei ole minulla yhtään hätää; mieheni saa hyvän päivä-palkan ja minä, kun tämän kankaani walmiiksi saan, lähden kaupunkiin sitä myymään; siitä tulee taas rahaa hyvästi elatukseksemme".

Rouwa antoi Annan lapsille makeisia, sanoi sitte hyvästi ja läksi taas pois, kummeksien, miten tuommoisessa mökissä, kuin Annan koto oli, saatti elää kolmen lapsen kanssa.

Taas oli muutamia vuosia kulunut, ja nämät vuodet olivat Annalle monta kärsimystä tuottaneet; hänen miehensä oli kuollut, köyhiä vuosia ollut, jonka vuoksi Annallakin oli työn puute. Hänen täytyi lastensa kanssa mennä ihmisten armoa anomaan. Eräänä päivänä kun he kulkivat T—n kaupungin katuja pitkin, nuori tyttö, joka koulusta palasi, heidät tapasi ja huudahti: "Anna!" Tämä tyttö oli Annan entinen hoito-lapsi. "Voi Anna hyvä!" sanoi tyttö, "tule äitini tykö, hän sinulle kyllä jotakin antaa". Waimo meni ja tultuansa tuohon komeaan taloon muistui hänen mieleensä selvästi se aika, jolloin hän ennen täällä palveli.

Rouwa tuli Annan luo ja antoi hänen lapsillensä vanhoja vaatteita ja heille kaikille ruokaa. Anna otti nämät vastaan lausuen tuhansia kiitoksia. Nyt sanoi rouwa: "Di Anna parka! etkö tunne itseäsi kowin onnettomaksi täällä, näissä huoneissa, joissa ennen olet suruttomia päiviä elänyt.

"Rouwa hyvä", vastasi Anna, "mieron tie on joka paikassa raskas, waan onnetoin en toki ole, en, en suinkaan; minä tiedän, että kaikki vastoinkäymiset, mitkä Jumala minulle lähettää, owat i'äiseksi onnekseni, ja sydämmessäni löytyy tunto, joka on minun maallinen onneni, se seuraa minua, kuhunka menemme, se tunto on: äitin rakkaus. Jokainen hymyily näitten pienten huulilta tekee minun sydämmelleni sanomattoman ilon, kuinka siis saattaisin sanoa itseäni onnettomaksi".

"Äitin rakkaus," sanoi rouwa, "oikein sanoit, se on wäkevä tunto sydämmessämme. Minä katselin lapsiasi ja ajattelin: Kuinka kowaa eikä olisi, jos minun täytyisi nähdä omat lapseni tuossa tilassa — ja päätinpä ottaa sinun sekä lapsesi asuntaan tuonne meidän pakari-tuvan takana olewaan kamarisiin, siellä saat työtä tehdä ja olla minun ruo'assani. Katso Anna! tämän lahjan antoi sinulle äitin rakkaus".

Annun filmistä kierieli khyneleitä, ja hän kiitteli sydämellisesti entistä mahtavaa emäntäänsä, mutta rouwa sanoi: "Älä minua kiitä. — Anna! sinä olet köyhyydessäsi rikkaampi kuin minä, sillä sinulla on tyytyväinen sydän, waan minä olen usein tyytymätöin, waikka minulla on maallista tawaraa kyllä. Tätä tahdon sinullekin antaa, mutta hywällä esimerkilläsi jakaa sinä sen sijaan minulle parempaa tawaraasi: sitä tähdellistä tyytyväisyyttä, joka sinua kaikissa elämän-waiheissasi noin onnelliseksi tekee."

Katri.

1.

Kirffaana paistoi aurinko taiwahalla, laskein kultaista loistettaan aamu-tuulessa hiljaisesti liikkuville joen aalloille, ja kaste-helmet kimaltelivat puisissa sekä ruohossa. Joen-äyräällä oli kankaita walkenemassa, ja näitä katsomaan tuli nyt eräs kahdeksantoista-wuotinen neito. Hän oli hoikka warreltaan, waan kaswonsa hymyrkäiset ja werewät, ja hänen waalet hiuksensa oli pantu kahdelle kauniille palmikolle, jotka pehmeinä putoilivat hänen hartioillensa. Neito kantoi olallansa pari kankaan mittaa, joita hän taas alkoi laskea walkenemaan; hän ennätti net jo lewittää äyräälle ja aikoi niitä juuri ruweta nappuloimaan, kun maantieltä kuului ratasten jyrinä. Tyttö tuskin ennätti katsoa taaksensa, ennenkuin kuuli tutun äänen huutawan:

"Kas niin, Katri! tuo on hywä, laita wain kapiot walmiiksi, sillä nyt minä jo pian tulen."

Tämä puhuja oli Anttilan Antti, yhdenkolmatta-wuotinen poika. Hän oli kylän nuorukaisista kaikkein kelvollisin ja oli ollut Katrin rippikoulu-kumppani. Antti wei nyt puu-kuormaa kaupunkiin, ja nähtyänjä Katrin äyräällä koetti hän saada tämän kanssa naimis-kauppaa alkuun, mutta Katri wastasi:

"Mitäs tuommoisia puhut? Luuletpa varmaankin minua hywin herkkä-uskoiseksi."

"En luulekkaan, mutta sanon wain, että jos joku minua ennen tulee pyhittämään sinua omaksensa, niin älä häntä ota. Kuule! teetkö niinkuin pyhdän?"

"Saadaanpa nähdä."

"Ihmiset sanovat, että Mattilan Mikko sinusta paljon pitää."

"Sanowatko niin? Eikö he myöskin sano, mitä minä Mattilan Mikosta pidän?"

"Puhutaanpa, ett'et sinä hänestä huoli."

"Silloinpa ei ihmiset walehtele."

"Dikein on harmillista, että tämä talo on näin lähellä maantietä."

"Mitä? Etkö luule, että kotoni pihassa olemat wahterat ja pihlajat suojelewat meitä maantien pölystä?"

"Sinä nyt olet sillä tuulella, ett'et tahdo sanojani ymmärtää. Minä tarfoitan sitä, että Mattilan Mikko pääsee liian helposti tänne, sillä hän käy usein kaupungissa, ja silloin on aina sopiwa poiketa näin lähellä maantietä olemaan taloon."

"Entäpääs tätä; anna hänen tulla, kyllä hän minun puolestani saa tulla ja mennä, en suinkaan minä hänestä huoli"

"Sinä, Katri, olet toki wiisas tyttö. Sen kyllä huomaa, että sinä olet kaupungin koulua wähän lähnyt."

"Wai niin."

"Niin, ei se haita, että tiedät wähän sitä ja tätä, jota eiwät nuot meidän kylän tyttöt tiedä. He owat niin thymät kinkereillä, ett'eiwät ymmärrä ikään mitään papille wastata."

"Tieto ei ikänä taakkana ole. Kyllä minä saatan kaukaani kutoa sinä, kuin joku muufin, waikka jouto-aikana luen ja wähän kirjotustakin harjoittelen, mutta älä sinä tuosta kaupungin koulusta mitään puhu, sillä se puhe on wain pelkkää pilkkaa."

"Hyvästi sitte! kufatieji saan finua nähda, fun kaupungista palaan?"

"Mahdollista kyllä. Hyvästi nyt!"

Antti läkji, waan Katri jäi nappuloimaan fanfaitansa. Hänen sydämensä käwi surulliseksi. Hän katseli sinne päin, johon Antti läkji, waan pian oli matkustaja joutunut mäen taakse, ett'ei Katri häntä enään nähnyt. Allost loiskiwat, perhoset lentelivät kuffien ympärillä, ja jääski-parwi taussi; koku luonto oli ylen ihana, mutta Katri toki surullinen, sillä hän muisteli isäänsä, jota hän wain wuosi takaperin oli saattanut hänen viimeiseen lepo-kammioonsa, hautaus-maahaan.

"Tietänewätkö kuolleet eläwistä mitään?," ajatteli Katri. "Nähneekö isäni minua nyt, fun tässä yksin kuljeu?" Katrin mieleen muistui, miten hän lapsena joka ilta sai nukkua isän weifatesa ehtoo-wirjiä, sekä ne hetket, joina hän kesällä pyhä-iltoina oli isänsä seurassa ollut niittu-mailla; isä oli silloin puhunut rakkaasta luojasta, joka oli tehnyt koku luonnon wieshättävän ihanaksi ja tullut ihmiseksi kaikkein syntisten tähden. Katrin näitä muistellesa nousi khyneleet hänen silmiinsä ja hän ajatteli taas: "Mitäni on kelmollinen työ-ihminen, mutta ei hän lue eikä weifaa, sen saan nyt wain yksin tehdä, sillä isäni on pois, i'äti pois!"

Katri läkji ähräältä ja meni kotiinsa. Kamarinsa affunalla oli hänellä wähäinen kaswawa myrtti sekä palsamiinikukka, ja tuosta Katri nyt ilostui, että palsamiini oli täydessä kufassa. "Kun Antti tulee kaupungista tänne, niin saapa hän nähda, että olen hywin hoitanut kuffaseni," ajatteli Katri.

Ylta-puolella palasi Antti muutamien kyläläisten seurassa. Katri tuli juuri lehmia lypsämästä, ja Antti huusi: "Hywää iltaa, Katri!" sekä heitti hänelle samassa pari omenaa; sitte lisäsi hän vielä: "Nyt on minun kiiru kotia, muista wain, mitä aamulla sanoin." Wastauستا odottamatta ajoi hän nyt aika wauhtia pois.

2.

Katrilla oli kaksi veljeä, jotka asuivat lähimmänsä kylässä toisella puolen jokea. Heillä oli molemmilla vähäinen talo ja punaisiksi maalattu asunto. Toinen heistä ei toki avioliitossaan oikein onnellinen ollut, sillä hänen vaimonsa ei muusta lufua pitänyt, kuin ruo'asta ja vaatteista, mutta Katrin weli ajatteli niinkuin hänen isä-wainajansakkin, että ihmisen elämällä on parempi tarkoitus. Hän ei toki ikänä koto-oloistansa mitään puhunut, sillä hänen oli ajatuksensa, että miehen ja waimon ei sowy toisiansa moittia. Usein tämä weli käwi äitiään ja sisartaan tervehtimässä ja nytkin tuli hän eräänä lauwantai-iltana heidän tykönsä. Katri meni veljeänsä vastaan, iloisesti huutaen: "Heikki! olipa" — Muuta ei hän ennätlännyt sanoa, sillä samassa hän hämmästyi, kun näki Heikin kanssa toisenkin miehen, Mattilan Mikon, tuon, joka yks-päijesti pyrki Katrin sulhaseksi.

Katri aukaisi tuwan owen ja wieraat astuivat tupaan, jossa talon emäntä heitä mieli-hywällä vastaan otti, mutta Katri riensi pois hyökkiin.

Emäntä piti paljon Mikosta ja olisi halusta hänen ottaut wänykseen, sillä Mikko oli rikas sekä kofosi tawaraa, miten wain saatti, ja tämäpä juuri oli emännän mielen mukaista. Hän oli sen wuoksi Mikon tulosta warsin hywällä tuulella ja käski Katria keittämään maito-puuroa illalliseksi sekä paistamaan raswajinta sian-lihaa.

Talossa oli iso hopea-pokaali, joka ainoastaan pidoissa taikka kihlauksissa otettiin esille, ja senpä emäntä nyt toi pöydälle täynnä wahtoawaa olutta. Mikko katjeli mieli-hywällä pöhtää, miten siihen aina tuotiin yhtä ja toista lisäksi, ja kun Katri käymältä tuli sisälle, silloin Mikko wilkasten Katriin sanoi:

Minä olen nyt jo uuden huone-rafennuksen saanut talooni, ja karjaa on euentynyt; rahaa on minulla säästö-panksissa, mutta säästänyt olenkin kelpo-lailta, että pelkkää sekuli-leipääkin

olemme syöneet, waan kyllä nyt onfin talo hywässä kunnossa." Näin sanoen hän aina wilkasi Katriin, mutta Katri meni khyötiin puuroa sekoittamaan, ajatellen itseksensä:

"Sumalan sanassa sanotaan: mitä se ihmistä auttaa, jos hän voittaa kaiken maailman ja kuitenkin saattaa kadotuksen sielullensa." Näin miettien seisoi Katri puuroa sekoittaen, kun hänen weliensä tuli sisälle, sanoen:

"Kyllä kai sinä Mikon asian tiedät?"

"Ei, kai hänellä on tuo wanha asia taas?"

"Niin on, tottahan siitä joskus pitää päätös tehtämän; mutta en minä tofi usko, että sinä hänelle olet waimoksi sopiwa, sillä hänpä on oikea mammonan orja. Tätä en suinkaan sano häntä panetellakseni, waan sen wuoksi, että asian oikea laita on semmoineu."

"Niinpä onfin. Hän on warmaanfin unhoittanut, että hänellä on kuolematoiminen sielu, joka ei ole sillä autettu, että hän markkoja säästö-pankkiin panee."

"Et suinkaan sinä hänestä huoli?"

"Minä? Ei mar! Minäpä tulen isääni, eikä hän ikänä ahneista ihmisistä pitänyt."

"Mutta äiti ottaiji halusta Mikon wäwykseen. Oletko huomannut, että hän on tuonut hopea-pokaalin esille, sepä on jo ikään kuin lupauksen merkki, sillä eihän siitä ole olutta juotu paitsi kesteissä ja kihlauksissa."

"Kyllä minä pokaalin lasken kaappiin takaisin, ennenkuin iltaselle menemme, ja toiwonpa, että Mikko siitä hymärtää, mitä tarkoitan."

Kun iltanen oli walmistettu, otti Katri pokaalin ja lasin sen kaappiin paikallensa, mutta Mikko huudahti:

"Katri! anna pokaalin olla pöydällä"

"Ei, sillä tänään se on sopiwampi kaapissa."

"Minulla on myöskin tuommoisen kotona. Ei minulta nyt enään mitään muuta puutu paitsi yksi hewonen ja parimullikkaa sekä suuri kupari-kattila, jota tarwitaan olutta pan-

nessa ja pnyhkiä pestessä. Täällähän on työfissä semmoinen, ja Katri sen, tiemmä, saakin myötäjäiäifsi."

"Jos saanfin, mikäpä hyöty sinulla siitä on," lausui Katri kaappia lufitesaan.

"Niin, eipä olekkaan," wastafi Mikko," sillä sinä et warmaanfaan tahdo sitä walkealle panna, mutta meidän omassihan se tofi tulee ja jää perintö-kappaleeksi sukuumme."

"Enpä hymmäärrä, mitä sinä tarkoitat," wirkkoii Katri.

"Syödään nyt iltaista ensin," sanoi emäntä, "niin saamme sitte selwemmin puhua asiasta."

Mikkoa ei tarwinnutkaan kahdesti käskää. Nyt ruwettiin siis iltaselle, ja emäntä lausui: "Mikolla on nyt uusi huone-rivi walmiina."

"Sehän mahtaa olla hupaista Mikon mielestä," wastafi Katri.

"Pian minä sen walmiifsi laitan, mitä työkseni otan," kehui Mikko.

"Anna muitten fiittää, jos sinussa fiittämistä on," pilkkafi Katri.

"Enpä wäliä pidä, waikka tuon itselkin sanon, että semmoisia poikia ei olekkaan monta, kuin minä olen; kyllä niitä tytöt saa hakea."

Katri, jota tuo Mikon ylpeys harmitti, wastafi: "Sen kyllä minäkin luulen, sillä taitawatpa tämän-aikuiset pojat tallisefsti edes sisältä firjaansa lufea, kun kinkereillä owat, waan sitä ei taida Mattilan Mikko."

"Mutta mitä owat he Mattilan Mikon rinnalla?" pakifi Mikko. "Sen sanon, että minä taidan työtä tehdä kuin orja ja säästää rahojani taidan myöskfin."

Kyllä tuo on tunnettu asia," wastafi Katri.

"Mutta jos joku hyvä ystäwä tulee luokseni, niin Mattilan Mikolla on wieraan-marvoja kylläifsi; silloin ei puutu ruokaa eikä olutta."

"Mikko hyvä, ei jäsareni ole sinulle waimoksi sopiwa, sillä hän ei ole tottunut orjan tavalla työtä tekemään," janoi Heikki.

"Niin kylläpä on paras, että waimoksesi haet jonkun toisen naisen, sillä et sinä minua saa omaksesi etkä myöskään kuperi-fattilaa."

"Wai niin, mutta sen minä takaan, ett'ei yksikään waimoko kyllänsä lähde kirkkoon niin uljaalla hewosella eikä niin kiiltäwisjä, heiluwisja kääseisjä kuin minun waimoni," kehui Mikko.

"Enpä minä hänen onneansa kadehdi," wastasi Katri.

"Katri! mieti asiaa vielä, ennenkuin päätöksen teet," janoi äiti.

"Saanko luvan kysyä, miksi et minusta huoli?" wirkkoi Mikko.

"Miksi — sitä en juuri tiedä, mutta olkoon syy mikä hyvänsä, minä en sinulle sowi, Mikko, sillä sinä olet kowin ahne ja ajattelet wain, miten saisit tawaraa kottua, etkä muista, ett'ei koko haluanja saa kiinnittää semmoiseen, joka on katoowaista, jota koi ja ruoste raiskaa."

"Wai siltäkö nyt kuuluu. Tyhmäpä olinkin, kun en ottanut puhe-miestä, sillä minä sanon aina totuuden ja puhun suoraan mitä ajattelen."

"Sepä on hyvä hänelle, joka sinun waimoksesi tulee, että hän saa tiedon ajatuksistasi ja tawoistasi, niin tietäpä hän ottaa mukaansa muutaman wartaallisen ruis-leipää, jota hänen silloin sopii nauttia, jolloin sinä häntä waadit sekuli-leipää syömään."

"Älä tee minusta pilkkaa, sillä minua parempaa poikaa saat kyllä hakea," ärjäsi Mikko ja löi nyrkkiään pöytäan, mutta emäntä lausui:

"Toiwonhan, että Mikolle sekä Kattrille vielä on elon-päiviä suotu; saatamme toiste paremmalla onnella tästä asiasta puhua."

"Tiedänpä warmaanfin, ett'ei Mikko minusta huoliji, jollen saisi sitä wertaa myötäjäisiksi, kuin saan; mutta sen sanon sinulle, Mikko, että minua warten ei sinun tarwitse tänne tois-

te tulla, ei yksin eikä puhe-miehen kanssa, sillä se olisi tuiki turhaa."

"Saampa jonkun toisen," vastasi Mikko ja läksi, hyvän verran olutta vielä juotuaan, talosta pois.

3.

Kesän päivät olivat menneet, ja syksy oli jo tullut, kun Katri eräänä sunnuntai-aamuna läksi kirkolle. Hän ennätti sinne liian aikaisin, ja päätti mennä siksi, kuin jumalan-palvelusta aljettaisiin, hautaus-maalle. Sinne tultuaan meni Katri isänsä haudalle ja pisteli sen kummulle sinne tänne kuffia, joita hän oli kotoaan kädesfänsä tuonut. Hautaus-maalla ei ollut muita ketään kuin Katri eikä sinne kuulunut mitään maailman tohinaa. Muutto-lintujen parvi lensi kirkon tornin ylitse, ja heidän jiipeinsä suhina kuului, mutta hetkisen wain; sitte oli taas kaikki hiljaisista, äänetöntä. Katri katjeli haudoilla olevia ruohoja ja kuffia, jotka hänen mielestään aamu-tuulessa noikkasivat, ikään-kuin olisivat tahtoneet tarinan kertoa noista kumpujen alla lepäävien elämästä. Tässä hänen istuessaan kuului portin narina, ja Antti tuli hautaus-maalle. Nähtyään Katrin sanoi hän:

"Kas sinäkö täällä istut; kiitoksia viimeijistä!"

"Kiitoksia kiittämästäsi! Minä wartoon täällä yhteen soimista."

"Pian kyllä jo soitetaankin. Kuinka sinä nyt olet jaksanut".

"Hywin wain, mutta tahtoopa olla isääni wähän ikävä."

"Hän lepää rauhassa."

"Niin hänen ruumiinsa lepää rauhassa, ja toiwonpa, että hänen sielunsa on autuas, sillä hän eli kuin oikia kristitty ihminen. Ei hän palvellut jumalaa ainoastaan suullaan, waan sydämmellään. Hänen töistänsä sen huomasi, että hän jumalan sanaa sekä luki että uskoi."

"Saa sen hän tefi. Hän oli hyvänä esimerkinä muillekin; ja minä lulen, ett'ei semmoinen jumalan-pelko ole totinen, joka ei ihmistä tee kelwolliseksi, sillä joka jumalaa rakastaa,

hän koettaa elää jumalan tahdon mukaan. Etkö muista, että prowastikin rippi-koulussa meille niin sanoi."

"Muistan, mutta jopa yhteen soitetaan."

Katri aikoi nyt mennä kirkkoon, mutta Antti wirkkoi:

"Wartooppa vähäsen, Katri! Oletko muistanut mitä minä sinulle sanoin silloin, kuin kaupunkiin puu-kuormaa wein?"

"Hm, enpä juuri ole tahtouut sitä muistaa, koska sinulla on monta sataa marffkaa enemmän kuin minulla."

"Niin, mutta kun sinä ja minä laskemme marffkamme yhteen, tuleepa niitä toki silloin enempi."

"Kun en wain fitte aina wäliin saisi kuulla, että minulla oli wähempi kuin sinulla?"

"Etpä saakaan, sillä en minä wiina-päisfä kulje."

"Ehän forttiakaan lyö, tiemmä?"

"En. Semmoijista huwitufjista en ole milloinkaan huolinnut; silloin, kuin en kelwollisten ihmisten seuraa saa, luen minä kirjojani, joita minulla on montakin, ja saanhan niitä lainastosta lisäksi. Saatapa myöskin käydä katselemassa luontoa, se on kyllä hywä kirja sekin ja siitä saa paljon oppia."

"Sinä ajattelet juuri kuin minäkin."

"Tuleppa fitte omafseni, Katri!"

"Hm, minun täythyh ensin puhua äitilleni ja weljilleni asiasta; mutta sinäpä, Antti, olet mielestäni warfin isä-wainajani tapainen, ja semmoisen minun sulhoni pitääkin oleman."

"Tänä iltana, Katri, tulen isäni kanssa teille."

"Terwe tultua wain!"

Näin keskusteltuaan meniwät he nyt molemmat kirkkoon.

Uta-puolella tuli Antti ja hänen isänsä Katrin kotia, eikä Katrilla silloin ollut mitään sitä vastaan, että hänen äitinsä otti hopea-pokaalin esille.

Muutama kuukausi tämän jälkeen oli Antin ja Katrin häät. Antti jäi koto-wäwyhksi ja rakensi anoppi-muorillensa o-

man kauniin huoneen. Siellä he usein kesä-iltoina hyvässä sopusssa muorin kanssa istuivat, katsellen wiljavia peltojansa sekä joen wälkkyviä aaltoja ja jutellen siksi, että aurinko laski vuorien taakse.

Tekla.

Tekla oli seitsemäntoista-wuotinen neito, kaunis kuin juuri puhjennut kukka, ja nythään kihlattu morsian. Hän seisoi au'aistun alkunan ääressä, kädesään piteli hän kaunistä helmi-nauhaa ja sanoi, sitä katsellen, itsöksensä:

"Morsian! Tämä sana korwiani miellyttää, waan sydäntäni ei se lämmitä, ja kuitenkin olen minä huomannut, että kun ystäväistäni on joku morsian ollut, niin on hänen sydämmensä kowemmin sykkinyt, hänen silmänsä kirkaammin loistaneet ja poskensa puna kauniimpana hohtanut sulhon häntä lähestyessä; waan kun Safari minua lähestyy, ei sydämmeni syki tavallista taajempaan. Jos hän menee taikka tulee, on sydämmeni yhtä lewollinen; miksi olen niin? onko tämä rakautta? — Minun wanha hyvä sulhoni antaa minulle kalliita lahjoja ja koristeita yltä yllin, ja nyt viimein antoi hän tämän kalliin helmi-nauhan, joka hää-päivänä on minun kaulaani pantawa, mutta — helmiä en tahdo hää-päivänä kaulassani kantoa, helmet eiwät hyvää merkitse — kun niitä unisjakin näkee, niin saa itkeä."

Peippo lauleli iloisesti somassa hätkissään; Tekla kuunteli sitä, ja hänen sydämmensä selwitti laulun sanoiksi: "Rakkaus on nuori, se on auringon ja kewään lapsi. Lemmetär ei suosiele harmahia hiuksia, hän ei wiihdy wanhan helmassa eikä anna sitoa itseänsä koruilla eikä kalleilla helmillä" — "Niinkö sinä laulat, sinä luonnon ja wapauden lapsi," sanoi Tekla, "warmaankin sinun kulta-häkkijä on sinulle liian ahdas; lennä sinä

wapaana kumppaniesi luo." Näin sanottuansa laski hän häkistä lintusen, ja riemuiten lensi se ulos lemmittyänsä hakemaan.

Teklan vielä lintua katjellesa aukeni ovi, ja nuori merimies astui sisälle. Hänen kaswonsa olivat auringon polttamasta rustettuneet ja mustat hiuksensa olivat kähäröillä, hänen silmänsä säikkivät, ja sydämensä aaltoili niin, kuin se riehuwa meri, josta hän juuri oli tullut; hän kiiruhti Teklan luo sanoen:

"Tekla! minun orpanani, minun lapsuuteni morsian! nyt-pä toki wihdoinkin sinun nähdä saan. Tiedätkö? siitä asti kuin kodostani lähdin, olet sinä mielessäni ollut. Kun meren aaltoja purjehdin, jos myrskhisjä taikka kauniilla säällä, aina oli sinun kuwasi mielessäni, ja nyt näen sinun edessäni kauniimpana, suloisempana, kuin saatin aawistaakkaan. Tekla! minulla on nyt laiwa, minulla on koto, ja pyyhjän saada sinua tämän kotoni haltiattareksi, pyyhjän sinua omakseni, mutta — woi minua, jos liika myöhään tulen! —"

Teklan posket olivat walkeiset kuin lumi, hänen kätensä wapijivat, ja hän wastasi: "Myöhään, Pentti, tulet," ja nähtäen kihla-formustansa lisäsi hän: "Katso! tämä kahle, jota kannan, ja joka minulle nyt hlen raskaalta tuntuu, otin wapaalla tahdolla vastaan, en aawistanut silloin, että elämäni onni olisi ollut minua näin lähellä; nyt olen minä wanhan kunnioitetun Sankarin oma, hän on minua wihki-tuolille saattawa".

"Hywästi Tekla," sanoi Pentti kolkosti, "minä lähden pois, waan en merelle, mutta mereen. Meren kylmät aallot saawat jäähdyttää minun polttawaa rintaaani."

"Ei, Pentti, älä puhu noin, ole mies ja kärsi kuin mies äläkä tee minua syypääksi kuolemaasi. Hae onneji wieraisja maisja ja unhotu minua.,,

Nuorten näin puhussa oli heidän huomaamattansa wanhan-puolinen mies astunut sisälle; hänen wartalonsa oli sorea sekä muotonja jalo ja miehuullinen. Hän läheni nyt Penttiä sanoen:

"Nuorukainen, sinä joka nytkään olet mereltä tullut niin riehuva-sydämmisenä, kuin ne kuohuvat aallot, joita purjeh-timassa olet ollut, ota sinä tämä loistawa morsian, sinua hän rakastaa, mutta minua ei; te olette elämänne kewäimessä, mi-nun sitä vastaan on matkani lyhyt viimeiseen foto-paikkaan. Tyhmä minä olinkin, minä wanha, joka luulin elämäni ehtoool-la saawani, mitä ei minulle suotu sen aamuna eikä sen päi-wänä, tyhmä minä olin, joka niin luulin; mutta woi sinua, nuorukainen, jos ei sinun rakkautesi kestä niin kauan, kuin si-nussa sydän sykkii. Muista, ettäs rakastat häntä elämäsi lop-puun asti, ja tästä lähtein olkoon Tekla minun kaswatti-tyt-täreni, hän periköön omaisuuteni; helmi-nauhan pitäköön hän-hää-päivänä kaulassaan muistoksi siitä wanhuksesta, joka aino-astaan tahtoi olla hänen onnensa perustajana.

Kalastaja-Vasfi.

Eräällä lahdella nähti yffinäinen wene, jota sousti nuori hartewa mies. Soutajalla oli myötä-tuuli, ja pian oli hän joutunut mihin pyrki: lahden toiselle rannalle. Hän astui nyt maalle ja rienyi mäen päälle olewaan mökkiin päin. Ei-pä haita, waikka lähemmältä tarkastelijit tämän nuorukaisen muotoa, sillä silloin huomaisit, että noissa ahwettuneissa kas-woissa on oikein rehellisyyden ja tunnollisuuden kuwa. Wä-hän alakuloiselta hän nyt toki näyttää, kulkeissaan mökkiin wiewää polkua pitkin.

Oli lauwantai-ilta, ja wanha Kalastaja-Vasfi istui mö-kin edustalla olewalla lawitsjalla, werkkoa futoen. "Hän on itsen-päinen," sanoivat naapurit, ja niin kyllä hän olikin, sillä mitä muut mielivät tehdä, sitä ei hän mielinnyt, hän wain ai-na piti omaa päätänsä. Vasfi oli warallinen mies ja halwet-ji kaikfia, jotka eiwät, niinkuin hän, saattaneet koota tawaraa arkkunsa pohjalle.

"Noh, oletko nyt siellä, uneksia!" huusi Lassi, kun näki poikansa tulewan polkua pitkin. "Olet kaikei taas tuota tyttö-renttua ollut kurkistamassa, vaikka jinulla täällä kyllä olisi työtä ollut, mutta muista mitä minä olen sanonut: juokse sinä, Pekka, mitäs juokset, ja ajattele mitäs ajattelet, mutta siitä asiasta ei mitään valmistu."

"Niin te, isä, olette sanonut," vastasi Pekka sävhyisesti, waan warsin wafawalla muodolla, jota wanhus ei toki huomannut, "ja kuitenkin tahdon minä vielä kerran teille puhua Hannasta sekä pyhdän, että tywenellä mielellä sanojani kuuntelisitte. Isä kyllä tietää, että minä olen kaikissa asioissa toettanut mieltänne noudattaa ja siitä asti, kuin äitini kuoli, teille apua tehnyt niin paljon, kuin olen jaksanut. Nyt olen minä vuoden ollut Hannan kihloissa ja monta kertaa teitä rukoillut, että edes kerran saisini saattaa Hannan tänne, nähtääkseni, minä-moisen minian teille kauppaan, waan te ette ole sanojani forwiinnekaan ottanut. Te sanotte: hän on köyhä, mutta minä sanon, että hänessä itjesensä on rikkautta kylläksi. Teillä, isä, on tawaraa enemmän, kuin tarwisette, ja täällä mökissä on kyllä tilaa meille kaikille. Mitäpä se sitte, vaikka hän onkin köyhä."

"Ei, kiitoksia wain, en minä mitään nurkka-hiiriä tarvitse — Sinä tahtoisit nähtää häntä! — mutamaakin nähtettävää — kaikki ne owat yhtäläisiä. Ei, yhden minä olen nähnyt, sen sinä kyllä tunnet, joka minulle sopii miniaäksi — se on sen pän Liisa. Hänen isällensä on talo sekä paljo irtainta tawaraa, ja tyttö itse on myöskin kelpo ihminen, mutta Hanna on perin köyhä, eikä hän äitinsä, tuon nlspeän lesken, kuoltua myöskään mitään peri."

"Tuossa teette wäärir, isä, että pidätte niin paljon maailmallisesta tawarasta," vastasi Pekka "waan olisiiko mahdollista, että tahdotte kosta Hannalle ja minulle sen, että teidän nuorena ollessanne Hannan äiti halukkaammin otti köyhän renki-miehen kuin rikkaan Kalastaja-Lassin, jofsi teitä tut-

futaan? Se olisi, isä, teille häpeäksi! Mutta nyt tahdon myöskin minä sanoa teille viimeiset sanani. Tänä kyllä tietää, että maailma on laimea, sekä että minulla on tilaa muuallakin, kuin kalastajan mökissä. Minulla on wanhat kädet ja luottamus jumalaan. — Mutta — enpä nyt tahdo kanssanne fiinata tänä iltana, sillä nytpä on lauwantai-ilta, ja huomenna menemme yhdessä rippi-kirkkoon. Antakaa minulle weriot, että menen niitä lastemaan; kauan en poisja wiivy.”

Pekka wiskasi weriot olallensa ja läksi rannalle. Hetken kuluttua kuului airojen hiljainen loiske lahdelta.

Kalastaja-Vasji pisti tupakkaa piipun-nysäänsä, sytytti sitä ja mumisi itsöksensä: ”Hm — tyhjää puhetta — turhia hullutuksia — hm.” Näin sanottuaan waiwui hän sywiin ajatuksiin. Mitäpä hän mietiskeli? — Kukatiesi ajatteli hän poikansa sanoja: Maailma on laimea, ja muuallakin on tilaa kuin kalastajan mökissä. — Kentiesi ajatteli Vasji, että hänen yksin jäätyhensä tuntuisi mölki hänelle kowin tyhjältä. Miettiesjään puhalteli ukko sakeita sawu-pilwiä, jotka haihtuivat ja katojivat ilta-tuuleen.

Hanna oli kaunis tyttö, sen kyllä kaikki myönsiwät, ja hän oli myöskin iloinen sekä lempeä. Häntä sanottiin köyhäksi, mutta Pekan mielestä oli hän rikas, eikä tuo ollut ihmettäköän, sillä hänen äänensä oli heleä kuin hopea, tervehtensä raitis sekä taitonsa hywä, ja paras puhtain kulta löytyi kätkettyinä hänen sydämessään — senpä wuoksi oli Hanna Pekan silmissä kalliimpi kuin hohtawin timantti.

Aurinko kaunistutti loistollaan koko seutua, kun kirkon-kellot pyhä-aamuna rupejivat kajahduksellansa ihmisiä kokoon kutsumaan. Kirkon-mäelle seisattui sinne tänne eri joukkoihin wäkeä, waan kun yhteen soitettiin, riejjivät kaksin kirkkoon.

Saarnastuolin lähellä istui Hanna äitinsä wieresjässä, hän katjeli kirkkain silmin opettajaa, tarkasti kuunnellen hänen opetustjiaan. — Taaempana kirkossa istui Kalastaja-Vasji sekä Pekka. Kun pappi saarnassaan puhui siitä tawarasta, jota ei

koi syö eikä ruoste raiskaa, tuntui Lasjin mielestä, ikään-kuin olisi kaikki häneen katsoneet.

Jumalan-palveluksen päätettyhänsä tuli pappi kuorin laattialle ja ilmoitti kansalle, että hänelle oli lähetetty Biplia, joka oli lahjoitettava seurakunnan taitavimmalle ja siiveimmälle neidolle, ja kun Kirkkoherra nyt mainitsi Hannan nimen sekä wiittoi häntä tuota kallista lahjaa ottamaan, silloin katsoi myöskin Kalastaja-Lassi kuoriin päin. Mitäpä hän siellä näki? Nuoren naisen, jonka ihanille kasvoille aurinko juuri laski kultaiset säteensä, ja joka seisoi siinä nöyränä, kiitollisena. Mitä näki hän seurakunnan silmissä? Kunnioitusta — ja kun hän katsoi Pekkaan sekä näki hänen silmissään ilo-tyhneitä, silloin hän hymärji poikansa sanat, että Hannalla olisi rikkautta kyläksi. "Itse-päinen" painoi päänsä nöyrästi alas, ja hänen sydämensä pehmeni kuin jää keraisen auringon loisteessa.

Kirkon-menot olivat loppuneet, mutta kirkon-mäellä tunkeutuvat Hannan tuttavat iloiten hänen ympärillensä, waan Pekka wähän etäämpänä seisoi odottaen, että hänkin wuorostansa pääsisi Hannan tykö. Silloin Kalastaja-Lassi hiljaa löi häntä olalle, kuiskaten: "Mitäs tässä katselet, mene kohta tytön luokse ja ilmoita hänelle, että minιά, jota poikani minulle on tarjonnut, odotan minä tänä iltana". Näin sanottuaan riensi ukko pitkillä askeleilla kotia.

Minιά tuli kalastajan mökkiin, eikä pitkiä aikoja kulu-
nutkaan, ennenkuin hän jo sinne jäi emännäksi; ja maailma on
lawea ja tilaa on kyllä muuallakin, mutta Pekan maailma on
kalastajan mökki. Iloisena laskee hän werkkojansa lahteen, ja
hänen nuori waimonsa istuu tyhlywäisenä weneessä, laulaen:

Uroillani lykkelen

Weneheni wessillen,

Kiidän mielell' iloisella

Wälkkywillä lainehilla,

Matellen: ei parempi

Saattais olla onneni.

Armahani seurassa
 Rauhaissessa kodissa
 Werkkoani kutoelen,
 Muistojani miettielen,
 Mattellen: ei parempi
 Saattais olla onneni.

Eikä ole haittana
 Mulle mailman tohina.
 Olla saatan onnellisna,
 Rikkaana, jos thytywäisnä
 laulan: eipä parempi
 Saattais olla onneni.

Kalastaja-Lassi mökkinsä edustalla usein istuu puhaltaen savu-pilviä ja hartaasti kuunnellen, kun miniänsä lukee piipli-asta, jonka sai kirkkoherralta, ja silloin ajattelee hän, että kulta, joka löytyy sydämessä kätkeytynä, on toki suurem-
 masta arwosta ja tuottaa enemmän korboa kuin se, jota tal-
 lennetaan arkun pohjalla.

Onnen Kukkaset.

S a t u.

Eräässä kauniissa laakiossa asui muuan maan-wiljeliä waimonsa ja lastensa kanssa. Hänen maa-tilansa ei ollut suuri, mutta ahkeralla työn-teolla sai hän siitä toki tarpeeksi elatusta vähäiselle perheellensä. Tässä asui hän thytywäisenä, ja hänen asuntonsa ympärillä kaswoi runsaasti onnen kukkasia.

Onnen kukkaset olivatkin erinomaisia kukkia. Lapset eiwät tietäneet, kuka niitä oli istuttanut, ja kun he tätä ifältänsä kysyiwät, niin hän wastasi:

"Me olemme ne saaneet lahjaksi ylhäältä, ijankaikkisen onnen herralta".

Eräänä iltana istuiwat nuorimmat lapset leikitellen pi-

halla; he kuuntelivat koiran haukuntaa, joka silloin tällöin metsässä vuorten välistä kajahteli, sillä kartanon herra oli metsästämys, mutta äkkiä juoksi nuori hirvi metsästä oikeiseen lasten luo, se katseli heitä rufoilewin silmin, ikäänkuin olisi heiltä apua pyytänyt, sillä sitä mainottiin — wiattomuus turwasi wiattomiin.

Lapset hymäilivät hirweä, mutta samassa he peljästyivät, sillä metsästä tuli ratsastaja ajaen aika wauhtia; tämä oli itse kartanon herra, ja hänen aluetansa oli tuo laaksoissa olewa vähäinen maa-tilakin. Hän oli uljaasti waatetettu, mutta hänen filmänsä katsanto oli synkkä, hänen otsassansa syviä ryppyjä, ikävyyks ja onnettomuus oli ne siihen liika aikaihin kaimanut.

Kartanon herra näki nyt uhrinsa ja aikoi juuri ampuu, mutta samassa sattuiwat hänen filmänsä näkemään onnen kuffajia, jotka ystävällisesti hänelle noikkasivat. Hän laski heti pois pyssynsä, ja filmänsä loistiwat lempeästi, kun hän astui alas hewosen seljältä ja kiiruhti talon tupaan päin. Maamiehen waimo tuli portailta häntä vastaan, ja lapset meniwät kaikin äitinsä ympärille, jossa he sitte uuteliaasti kasseliwat wierasta.

"Möh! jopa toki wiimeinkin löydän nuot kuffaset", sanoi kartanon herra, "niitä olen hakenuit ympäri maailmaa ja olen antanut isot raha-summat saadakseni edes yhden ainoan näitä kuffajia, mutta kaikki hakemukseni on ollut turhaa, ja nyt löydän minä ne täällä köyhimmällä alustalaisellani ja noin runsaasti; minä tahdon ne kullalla maksaa ja istuttaa ne puutarhaani kartanoni ympärille".

"Armollinen herra", sanoi maan-wiljeliän waimo, "ei mikään kulta ole niin suuresta arwosta meille kuin nämät kuffaset, ja ne lafastuifivat teidän puutarhasanne, sillä nuot menestuwät ainoastaan silloin, kuin ijankaikkisen onnen herra ne meille lahjoittaa".

Silloin wihastui kartanon herra; hän tempasi juurinsaa muutamia kuffajia maasta, ja läksi wihoisjaan pois.

Kotia tultuansa istutti hän kuffajet hopea-astioihin, kasteli ja hoiti niitä, mutta ne surkastuivat wain ja pian warfin lakastuivat somissa hopea-astioissaan.

Silloin kartanon herra kiroten nouxi istualta, käski palveliansa satuloita hewosen ja ratsasti sitte ikään-kuin tuuliais-pää maamiehen laaksoon.

Murinko oli juuri laskenut, kun hän ennätti taloon; pienet lapset olivat jo menneet levolle, ja wanhin tytär istui tuwan peräisessä kamarissa wanhempainsa seurassa. Kun maamies näki herransa tulewan, kiiruhti hän jo portaille vastaan ottamaan, mutta seisahdtti tässä warfin peljästyksissään, sillä hänen herransa silmät pyörivät vihasta.

"Orja!" huuksi kartanon herra, "sinun matalan asuntosi ympärillä kasvaa kuffasia, jotka heti lakastuvat minun komioissa huoneissani; sen wuoksi olen nyt päättänyt, että sinun pitää ennen auringon nousua perheinesi muuttaman pois tästä talosta, sillä minä tahdon itse asua näitten kuffasten keskellä, joita ei kaikella kullallanikaan saa menestymään kartanossani.

Suotta rukoili maamies ja hänen waimonsa, joka myöskin oli tullut ulos, kartanon herraa päätöksestään luopumaan, hän oli taipumaton.

Silloin tuli maamiehen nuori tytär tuwan owesta ulos hän lankeksi polwillensa kartanon herran jalkain eteen ja huudahti: "Herra, herra! älkääte ajako meitä pois kodostamme, sillä silloin saatte ijankaikiffesti kaiwata niitä kuffasia, joita nyt omaksenne tahtoifitte. Ratsokaatte wain ympärillenne, ne lakastuvat jo! Mutta jos osoitate laupiutta ja armollisuutta kaikille, silloin on teillä näitten kuffasten siemen omasa sydämmessänne".

Kun kartanon herra näki tämän ihanan neitosen khyneleiset silmät, heräsi hänen hefumallinen, syntinen, kowa sydämmensä ja hänen silmissään kimalteli kaffi kirkasta helmeä — katumuksen khyneleet, sillä hän juri nyt entistä elämänsä, tur-

huudessa wietettyjä päiviänsä. Hän huokasi sywään, nousi hewosensa selkään ja riansi takaisin kartanoonsa.

Muutamia wiikkoja oli kulunut, ja kartanon herra wei maamiehen nuoren tyttären morsiamenansa komeaan kartanoonsa. Päivät, wiikot, kuukaudet kuluiwat, jopa vuosikin joutui loppuun, ja kartanon herra tunsi itsensä hlen onnelliseksi, sillä maamiehen tytär oli hywä ja lempeä waimo, ja rauha oli häntä seurannut kartanon uljaisin huoneisiin.

Kartanossa oli iso ilo, sillä herran waimo oli miehellen- sä lahjoittanut pojan, josta herra oli sanomattoman onnellinen; hän meni puutarhaansa saadaksensa oikein hartaasti Sumalaa kiittää onnestansa, ja katso! siellä kukoisti nyt koko kartanon ympärillä onnen kukkasia. Nähdessjensä näitä rakkahia kukkia, itki kartanon herra ilosta ja laski itsensä polwilleen kiittäen ijankaikkisen onnen herraa tästä hänen lahjastansa, ja siitä asti kaswoiwat nämät harwinaiset kukkasat aina kartanon puutarhassa.

Σίντα: 45 π.